

SPIS TREŚCI

1. Informacje ogólne o Luksemburgu	2
1.1. Informacje geograficzne	2
1.2. Cechy charakterystyczne Luksemburga.....	2
1.3. Powszechne święta narodowe i dni wolne od pracy	2
1.4. Telefony alarmowe i informacyjne	2
1.5. Adresy polskich placówek dyplomatycznych.....	3
1.6. Adres informacyjnej strony internetowej o Luksemburgu w języku angielskim	3
1.7. Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu.....	4
1.8. Adres portalu informacyjnego o Luksemburgu w języku polskim.....	4
2. Praca w Luksemburgu.....	4
2.1. Podejmowanie pracy przez obywateli Polski w Luksemburgu	4
2.1.1. Zasady dostępu obywateli Polski do luksemburskiego rynku pracy	4
2.1.2. Staże - procedura regulująca postępowanie wobec obywateli polskich	5
2.1.3. Prowadzenie własnej działalności gospodarczej w Luksemburgu	6
2.2. Sposoby poszukiwania pracy w Luksemburgu	8
2.2.1. Publiczne służby zatrudnienia.....	8
2.2.2. Europejskie Służby Zatrudnienia EURES	9
2.2.3. Niepubliczne agencje pośrednictwa pracy	9
2.2.4. Prasa	10
2.2.5. Inne sposoby poszukiwania pracy.....	10
2.2.6. Ubieganie się o pracę (CV, list motywacyjny i inne)	10
2.3. Warunki pracy.....	10
2.3.1. Rodzaje umów o pracę	10
2.3.2. Czas pracy	10
2.3.3. Urlop wypoczynkowy	11
2.3.4. Wynagrodzenie za pracę	11
2.4. Podatki	12
2.4.1. Podatek dochodowy od osób fizycznych	12
2.4.2. Podatek VAT.....	13
2.4.3. Inne podatki i opłaty lokalne.....	13
2.5. Zabezpieczenie społeczne	13
2.5.1. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych – beneficjenci i warunki uzyskania	13
2.5.1.1. Emerytura.....	13
2.5.1.2. Świadczenia z tytułu choroby	14
2.5.1.3. Świadczenia z tytułu macierzyństwa	15
2.5.1.4. Renta z tytułu niezdolności do pracy	15
2.5.1.5. Świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych	16
2.5.2. Inne świadczenia socjalne – beneficjenci i warunki uzyskania	18
2.5.2.1. Świadczenia rodzinne	18
2.5.2.2. Świadczenia z tytułu bezrobocia.....	20
3. Warunki życia	22
3.1. Informacje ogólne	22
3.1.1. Przepisy wjazdowe.....	22
3.1.2. Przepisy celne	22
3.1.3. Meldunek	22
3.1.4. Ubezpieczenie	23

3.1.5. Szczepienia, Służba zdrowia.....	23
3.1.6. Podróżowanie po kraju.....	24
3.1.7. Bezpieczeństwo kraju	24
3.2. Zakwaterowanie	24
3.3. Prawo jazdy.....	25
3.4. System edukacji	26
3.5. Uznawalność dyplomów i kwalifikacji dla celów zawodowych	26
3.6. Kursy języka narodowego.....	27
3.7. System opieki zdrowotnej.....	27
3.7.1. Ogólne zasady dostępu do usług medycznych.....	27
3.7.2. Ubezpieczenie zdrowotne	28
3.7.3. Dokumenty niezbędne do uzyskania świadczeń medycznych.....	28

1. Informacje ogólne o Luksemburgu

1.1. Informacje geograficzne

Wielkie Księstwo Luksemburga – państwo położone w zachodniej Europie. Graniczy z Belgią, Niemcami i Francją. Powierzchnia tego kraju wynosi: 2,6 tys. km². Luksemburg charakteryzuje się klimatem umiarkowanym morskim. Najcieplej jest na południu, gdzie uprawia się winną latorośl. Zimy są mroźne i śnieżne, zwłaszcza w Ardenach.

1.2. Cechy charakterystyczne Luksemburga

Ustrój polityczny: monarchia konstytucyjna

Parlament: Izba Deputowanych (Chambre des Deputes – Abgeordnetenversammlung), Rada Stanu

Władza sądownicza: sądy pokoju, sądy okręgowe, trybunał zwierzchni, sąd przysięgłych, trybunał wojskowy

Stolica: m. Luksemburg

Liczba ludności: 576 249.

Języki urzędowe: francuski, niemiecki i luksemburski (od 1985 r.)

Wyznania religijne: katolicy – 95%, protestanci – 1%

Skład etniczny: Luksemburczycy – 307 074; Portugalczycy – 93 124; Francuzi – 41 671; Włosi – 20 276; Belgowie – 19 406; inni – 39 669

Obowiązująca waluta: euro – od pierwszego stycznia 2002 r.

Podział administracyjny: 3 okręgi, 12 kantonów

1.3. Powszechne święta narodowe i dni wolne od pracy

1 stycznia (Nowy Rok)

1 maja (Święto Pracy)

23 czerwca (święto narodowe, urodziny w. ks. Jana)

15 sierpnia (Wniebowstąpienie NMP)

1 listopada (Wszystkich Świętych)

25 grudnia (Boże Narodzenie)

26 grudnia (Drugi Dzień Świąt)

1.4. Telefony alarmowe i informacyjne

Pogotowie ratunkowe – 112

Policja – 113

Straż pożarna – 112

1.5. Adresy polskich placówek dyplomatycznych

Ambasada RP w Wielkim Księstwie Luksemburga

Pani Konsul Lidia Raciborska Chargée d’Affaires a.i.

24 Rue Guillaume Schneider

L-2522 Luxembourg

Sekretariat Ambasady RP w Wielkim Księstwie Luksemburga czynny jest od poniedziałku do piątku w godzinach: 09.00 - 17.00

Tel: (00352) 26 00 32

Fax: (00352) 26 68 75 74

e-mail: luksemburg.amb.sekretariat@msz.gov.pl

Sekretariat Ambasady czynny jest od poniedziałku do piątku w godzinach 09:00-17:00

Sekcja Konsularna

Tel : (00352) 26 00 32 32

Fax : (00352) 26 68 75 74

e-mail: lulukkon@msz.gov.pl

<http://www.luksemburg.polemb.net/index.php>

Ambasada RP w Belgii

(Ambassade de la Republique de Pologne)

Avenue des Gaulois **29**

1040 Bruxelles - Etterbeek

Belgique

Tel.: +32 (0)2 739 01 00

Fax: +32 (0)2 736 18 81

e-mail: bebruamb2@msz.gov.pl

Ambasada Wielkiego Księstwa Luksemburga w Warszawie

Ambasador Pan Conrad Bruch

ul. Słoneczna 15

00-789 Warszawa

Tel.: +48 22 507 86 50

Fax: +48 22 507 86 61

E-mail: varsovie.amb@mae.etat.lu

Sekcja Konsularna

Tel : (00352) 26 00 32 32

Fax : (00352) 26 68 75 74

e-mail: lulukkon@msz.gov.pl

godziny przyjęć interesantów :

wtorek : 12:00 - 15:00

środa : 12:00 - 15:00

czwartek : 13:30 - 16:30

1.6. Adres informacyjnej strony internetowej o Luksemburgu w języku angielskim

<http://www.luxweb.lu>

1.7. Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu

<http://www.luxemburg.lu> – strona francuskojęzyczna

1.8. Adres portalu informacyjnego o Luksemburgu w języku polskim

<http://www.polska.lu/portal.php>

2. Praca w Luksemburgu

2.1. Podejmowanie pracy przez obywateli Polski w Luksemburgu

2.1.1. Zasady dostępu obywateli Polski do luksemburskiego rynku pracy

W państwach należących do Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG) swobodny przepływ pracowników jest prawem podstawowym pozwalającym obywatelom danego państwa EOG podjąć pracę w innym państwie należącym do EOG na tych samych warunkach jak obywatele wybranego państwa. W okresie przejściowym trwającym maksymalnie 7 lat, począwszy od 1 maja 2004 r., mogą zostać zastosowane pewne warunki ograniczające swobodny przepływ pracowników z, do i pomiędzy nowymi państwami członkowskimi. Powyższe ograniczenia dotyczą jedynie swobodnego przepływu w celu podjęcia pracy.

Od 1 listopada 2007 r. zniesiony został obowiązek uzyskania przez obywateli Polski i innych 7 krajów UE pozwolenia na pracę na terenie Wielkiego Księstwa Luksemburga. Oznacza to, że obywatele polscy mogą zatrudniać się w Luksemburgu na takich samych warunkach jak obywatele pozostałych krajów UE. Począwszy od roku 2008 wymagane jest zezwolenie na pobyt. Zezwolenia te są ograniczone do określonego sektora działalności. Wszyscy obywatele UE i inne osoby korzystające ze wspólnotowego prawa do swobodnego przemieszczania się, mają prawo do wjazdu na terytorium kraju i do pozostania tam na okres do trzech miesięcy w celu znalezienia pracy, jeżeli posiadają ważny dowód osobisty lub paszport. Jeśli osoby te chcą pozostać na dłużej niż trzy miesiące w Luksemburgu, to muszą one być zatrudnione lub prowadzić działalność gospodarczą; lub być zapisane w zatwierdzonej publicznej lub prywatnej instytucji edukacyjnej; lub posiadać wystarczające zasoby, aby nie stanowić obciążenia dla systemu pomocy społecznej i muszą mieć ważne ubezpieczenie zdrowotne. Ponadto, muszą udać się do administracji Communale - urzędu władz lokalnych w miejscu, w którym mieszkają w ciągu trzech miesięcy od przybycia w celu potwierdzenia faktu przebywania na terytorium Luksemburga.

Obywatel polski chcący znaleźć zatrudnienie w Luksemburgu powinien zgłosić się w pierwszej kolejności do Ministerstwa Spraw Zagranicznych i Migracji, które poinformuje o warunkach pobytu na terenie WKL.

Następnie powinien zgłosić się do biura zatrudnienia ADEM (*l'Administration de l'emploi*), które jest agendą podległą Ministerstwu Pracy. ADEM udziela informacji dotyczących rynku pracy, obowiązujących przepisów i wymogów dotyczących kwalifikacji zawodowych. Prowadzi również największą w kraju bazę ofert pracy jak oraz bazę danych o poszukujących pracy. Wiele informacji dotyczących możliwości zatrudnienia w Luksemburgu znajduje się w serwisie internetowym ADEM: <http://www.adem.lu/>

Aplikacje dla osób poszukujących pracy dostępne są pod adresem internetowym: <https://saturn.etat.lu/emrde/>

Oferty pracy dostępne są również w serwisach:

<http://www.monster.lu/>

<http://www.jobsearch.lu/>

<http://www.jobs.lu/>

oraz prasie codziennej - dzienniki L'Wort, Le Quotidien i La Voix (weekendowe wydania tych gazet zawierają obszerne dodatki z ogłoszeniami o pracy).

Każda osoba zamierzająca starać się o zatrudnienie w Luksemburgu powinna zdawać sobie sprawę ze specyfiki tego kraju. Ze względu na mały obszar i niewielką liczbę obywateli (576 249. mieszkańców) rynek pracy w Luksemburgu jest dość ograniczony. Liczba zatrudnionych na terenie Luksemburga w 2016 r. wynosiła 422 165 pracowników, z czego blisko 42% (179 071) stanowili pracownicy transgraniczni - mieszkańcy pobliskich miejscowości w Niemczech, Francji i Belgii, którzy codziennie dojeżdżają do pracy w Luksemburgu. Stopa bezrobocia wynosi 6,4 %

Najwięksi pracodawcy (z wyjątkiem miejsc pracy w sektorze publicznym w krajowej służbie cywilnej oraz w korporacji Luksemburg) były w porządku malejącym: 1. grupa post Luksemburg (4 230 pracowników), 2. Mittal-Arcelor Group (produkcja stali, 4 180), 3. grupa Cactus (handel, 4 060) 4. Grupa CFL (przedsiębiorstwo kolejowe, 4 040), 5. BGL BNP Paribas (pośrednik finansowy, 3 830) 6. Grupa Dussmann Luksemburg (firma sprzątająca, 3 450) 7. Goodyear Dunlop Tires Operations SA (producent wyrobów gumowych, 3 290).

Uaktualniona lista głównych pracodawców jest dostępna na stronie internetowej Narodowego Instytutu Statystyki w Luksemburgu (STATEC):

<http://www.statistiques.public.lu/fr/entreprises/index.html>

Warunki pracy są atrakcyjne, firmy mogą więc wymagać stosunkowo wysokich walifikacji.

Luksemburg jest krajem bardzo stabilnym i praworządnym. Mimo to zwracamy uwagę na konieczność podpisywania umowy o pracę z pracodawcą jeszcze przed podjęciem zatrudnienia. Rozpoczęcie pracy bez posiadania umowy o pracę, umowy o świadczeniu usług stanowi o nielegalności zatrudnienia.

Bardzo istotne jest dokładne zapoznanie się z zapisami umowy o pracę oraz zrozumienie tekstu. W Luksemburgu obowiązują 3 języki urzędowe: luksemburski, francuski i niemiecki. Oznacza to, że pracownik ma prawo domagać się umowy o pracę w jednym z tych trzech języków. Niektóre firmy, zwłaszcza koncerny i instytucje finansowe o charakterze międzynarodowym stosują również umowy o pracę w języku angielskim.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami umowa o pracę przygotowana jest w 3 identycznych egzemplarzach, z czego 1 egzemplarz podpisanej umowy otrzymuje pracownik.

2.1.2 Staże - procedura regulująca postępowanie wobec obywateli polskich

Ułatwienia w zakresie czasowego zatrudnienia dotyczą również zatrudniania osób młodych, chcących podnosić kwalifikacje zawodowe. Sprawę tę reguluje umowa między Polską a Luksemburgiem w sprawie zatrudnienia stażystów z 1996 r.

Umowa między rządem RP a rządem Wielkiego Księstwa Luksemburskiego w sprawie zatrudnienia stażystów – sporządzona 29.10.1996 r. (nieratyfikowana, nie weszła w życie). Jako stażysta za granicą zatrudniona może być osoba, która:

- posiada udokumentowane wykształcenie zawodowe lub ukończyła szkolenie zawodowe wymagane do wykonywanej pracy,
- ma ukończone 18 lat i nie przekroczyła 30 lat.

Stażysty zatrudniani są na okres 12 miesięcy z możliwością przedłużenia o 6 miesięcy.

Limit stażystów dla każdej ze stron: 30 osób w roku kalendarzowym

Wniosek o pośredniczenie w organizacji stażu w Wielkim Księstwie Luksemburga powinien zostać złożony przez kandydata w 3 egzemplarzach w swoim Wojewódzkim Urzędzie Pracy bądź jego Filii, Do wniosku kandydat dołącza poświadczoną za zgodność z oryginałem kopię paszportu, poświadczoną za zgodność z oryginałem kopię dokumentu ukończenia szkolenia zawodowego (wraz z tłumaczeniem przysięgłym na język francuski, angielski lub niemiecki), życiorys w jednym z trzech uzgodnionych języków. Wniosek powinien być wypełniony czytelnie, wielkimi literami w jednym z trzech uzgodnionych języków. Wojewódzki Urząd Pracy przekazuje wniosek wraz

z załącznikami do Departamentu Rynku Pracy Ministerstwa Gospodarki i Pracy. W tym departamencie sprawdza się czy kandydat spełnia warunki przyjęcia na staż zgodnie z umową. Następnie dyrektor lub osoba upoważniona przez dyrektora opieczętowanie, podpisuje i przesyła wniosek do Administracji Zatrudnienia w Luksemburgu. Jeśli kandydat znalazł już miejsce stażu w Luksemburgu, do wniosku powinny być dołączone dwa egzemplarze umowy o pracę. Po otrzymaniu dokumentów, Administracja Zatrudnienia sprawdza, czy warunki przyjęcia na staż są spełnione, podpisuje formularz i odsyła dwa egzemplarze do Departamentu Rynku Pracy w Warszawie, który z kolei przekazuje jeden, egzemplarz kandydatowi. Kandydaci będą mogli być przyjęci na staż tylko wówczas, gdy pracodawcy pragnący ich zatrudnić zobowiążą się do ich wynagradzania zgodnie ze stawkami przewidzianymi w przepisach i układach zbiorowych. Kandydaci, którzy nie mają ustalonego miejsca stażu w Wielkim Księstwie podlegają tej samej procedurze. W takim przypadku, Administracja Zatrudnienia zobowiązuje się, w miarę możliwości, znaleźć miejsce stażu. Po znalezieniu miejsca stażu Administracja Zatrudnienia, wzywa pracodawcę, aby sporządził umowę o pracę, wyraża swoją zgodę i odsyła dwa egzemplarze formularza, wraz z umową o pracę do Departamentu Rynku Pracy w Warszawie, który przekazuje jeden egzemplarz kandydatowi. Kandydat jest zobowiązany zgłosić swoje przybycie do Luksemburga w ciągu 48 godzin do wydziału policji ds. cudzoziemców lub do administracji gminnej w miejscu zamieszkania. Stażysta może rozpocząć pracę tylko wówczas, gdy wypełniona została powyższa procedura. Uzyskaniem zezwolenia na pracę zajmuje się pracodawca.

Patrz:

Publiczne Służby Zatrudnienia (L'Administration de l'Emploi)

www.adem.public.lu

Ministerstwie Pracy i Zatrudnienia (Ministère du Travail et de l'Emploi).

www.gouvernement.lu

Przepisy stosowane w Luksemburgu dla poszukujących pracy obywateli polskich

Ustawa z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie:

1. wjazdu i pobytu obcokrajowców;
2. badań lekarskich obcokrajowców;
3. zatrudnienia obcokrajowców – określa obowiązek ubiegania się o pozwolenia na pracę w okresie przejściowym przez obywateli nowych państw członkowskich.

Jakiego zezwolenia wymaga się od obywatela Polski na uzyskanie dostępu do rynku pracy?

Rynek pracy jest otwarty dla obywateli Polski od 1 listopada 2007 r.

- pozwolenie na pracę - nie wymagane
- pozwolenie na pobyt - wymagane. Carte de séjour muszą uzyskać obywatele wszystkich państw członkowskich, którzy wybrali się tam do pracy, w ciągu trzech dni od przekroczenia granicy. Wydawaniem pozwoleń na pobyt zajmuje się urząd gminy (Administration Communale). Carte de séjour zachowuje ważność przez 5 lat, potem można ją przedłużyć na dziesięć.

Gdzie poszukujący pracy mogą uzyskać więcej informacji?

Patrz portal internetowy Ministerstwa Pracy i Zatrudnienia (Ministere du Travail et de l'Emploi):

<http://www.etat.lu/MT>

2.1.3. Prowadzenie własnej działalności gospodarczej w Luksemburgu

Luksemburg to najmniejszy, lecz najbogatszy z krajów Unii Europejskiej. Uważany jest ponadto za raj podatkowy, nic więc dziwnego, że osób chętnych do prowadzenia działalności gospodarczej na jego terenie jest z każdym rokiem coraz więcej.

Przedsiębiorcy rozpoczynający jednoosobową działalność gospodarczą w Wielkim Księstwie Luksemburga mają do wyboru zarejestrowanie firmy jako **przedsiębiorstwa indywidualnego** lub **jednoosobowej spółki z o.o.** Do założenia przedsiębiorstwa w formie spółki z o.o. niezbędny jest akt założycielski oraz kapitał założycielski w wysokości minimalnej: 12.394,68 euro. Do tej formy przedsiębiorstwa konieczna jest również obowiązkowa rezerwa prawna oraz odpowiedzialność finansowa do wysokości kapitału założycielskiego. Działalność ta jest ponadto objęta obowiązkiem publikacji w rejestrze handlowym: bilansu, rachunku strat i zysków oraz raportu działalności.

Procedury związane z rejestracją jednoosobowej działalności gospodarczej w Luksemburgu różnią się w zależności od rodzaju podejmowanej gospodarczej i uzależnione są od tzw. kategorii zawodów. Wyróżnia się trzy kategorie zawodów:

- rzemieślnicze (m.in. przedsiębiorca budowlany, elektryk, murarz);
- wolne zawody (m.in. architekt, architekt wnętrz);
- handlowe (m.in. agent nieruchomości).

Wymogi związane z uznaniem kwalifikacji zawodowych pozwalającym na podejmowanie i prowadzenie działalności gospodarczej są różne w poszczególnych grupach. Architekta obejmuje obowiązek rejestracji w Związku Architektów i Inżynierów, przedsiębiorcę budowlanego - w Izbie Rzemieślniczej (*Chambre des Métiers*), agenta nieruchomości - Izbie Handlowej.

Wspólne dla wszystkich kategorii zawodów procedury obejmują:

- wniosek o założenie przedsiębiorstwa (formularze dostępne elektronicznie) - zgodę wydaje Ministerstwo Klas Średnich, Turystyki i Budownictwa;
- rejestrację w kasie chorych- zapis w rejestrze handlowym oraz spółek;
- zgłoszenie do samorządu zawodowego (w zależności od rodzaju działalności);
- rejestrację w urzędzie podatkowym (VAT i podatki bezpośrednie).

W większości przypadków przedsiębiorstwa indywidualne, których działalność uznawana jest za działalność o charakterze handlowym, podlegają rejestracji w rejestrze handlowym oraz spółek. Dotyczy to wszystkich jednoosobowych spółek z o.o., a także przedsiębiorstw indywidualnych (w tym stricte również rzemieślniczych). Dlatego też większość przedsiębiorstw indywidualnych w Luksemburgu podlega poniekąd podwójnej rejestracji: w rejestrze handlowym oraz spółek, a także w Izbie Rzemieślniczej.

W przypadku rejestracji wyspecjalizowanej działalności gospodarczej wymagane są dodatkowe uprawnienia (np. dostęp do sieci elektrycznej - dla elektryków).

W tej sytuacji, przed podjęciem działań mających na celu utworzenie przedsiębiorstwa indywidualnego w Luksemburgu, należy uzyskać bardzo szczegółowe informacje na temat tego, jaki jest według tutejszych zasad charakter danego przedsiębiorstwa (danej działalności) oraz w konsekwencji, jakie obowiązują procedury. Specjalistycznej pomocy oraz bezpłatnych porad przy tworzeniu przedsiębiorstw indywidualnych, udzielają luksemburska Izba Rzemieślnicza i Izba Handlowa.

W Wielkim Księstwie Luksemburga obowiązują następujące formy prawne przedsiębiorstw:

Spółka jawna (*société en nom collectif*) - dwóch udziałowców, odpowiedzialność nieograniczona, statut częściowo publikowany;

Spółka komandytowa (*société en commandite simple*) - dwóch udziałowców, odpowiedzialność nieograniczona, statut częściowo publikowany;

Spółka akcyjna (*société par actions, société anonyme*) - od dwóch udziałowców, odpowiedzialność ograniczona, akt notarialny, minimalny kapitał 31.000 euro, statut publikowany w całości;

Spółka komandytowo-akcyjna (*société en commandite par actions*) - siedmiu udziałowców, akt notarialny, kapitał 31.000 EUR, statut publikowany w całości;

Spółka z o.o. (*société à responsabilité limitée*) - od dwóch udziałowców, odpowiedzialność ograniczona, akt notarialny, kapitał od 1.240 EUR, statut publikowany w całości; powyżej 25 udziałowców obowiązkowa rada nadzorcza;

Spółdzielnia (*coopérative*) - siedmiu udziałowców, odpowiedzialność w zależności od zapisu w statucie opublikowanym w całości;

Procedura założycielska oraz rejestracja firmy uzależniona jest od rodzaju działalności. Akt założycielski wymagany jest w zależności od formy prawnej. Rejestracja firmy przez notariusza odbywa się w ciągu 15 dni. Wpis do rejestru handlowego - publikacja w dzienniku urzędowym *Le Mémorial* przez Trybunał Handlowy (wpis do rejestru handlowego) następuje w ciągu miesiąca. Koszt założenia firmy wynosi 1% wysokości kapitału oraz opłata notarialna (od 50 do 1.240 euro) i opłata z tytułu rejestracji 40 euro.

Poszukujący pracy chcący otworzyć działalność gospodarczą mogą otrzymać wsparcie w postaci grantu w wysokości sześciomiesięcznego zasiłku do którego byłby uprawniony.

Firmy płacą 20% albo 30% podatku od swoich dochodów oraz 4% podatku na fundusz dla bezrobotnych. W Luksemburgu obowiązuje najniższa stawka podatku VAT – 15%.

Izba Handlowa

31 Boulevard Konrad Adenauer
L 2981 Luksembourg
Tel. 352 42 39 391
<http://www.cc.lu>
e-mail: chamcom@cc.lu

2.2. Sposoby poszukiwania pracy w Luksemburgu

2.2.1. Publiczne służby zatrudnienia

Obywatele Europejskiego Obszaru Gospodarczego mają wolny dostęp do rządowych służb zatrudnienia w Luksemburgu. Równoznaczny z polskim powiatowym urzędem pracy jest 'l'Administration de l'Emoloi'. Adres najbliższego biura znajdziesz w książce telefonicznej.

<http://www.editus.lu/>

Główną siedzibą rządowych służb zatrudnienia jest:

L'Administration de l'Emploi

10, rue Bender
Boite Postal 2208
L-1229 Luxembourg-Gare
Tel: ++ 352 478 53 00

Gdzie szukać ogłoszeń o pracę.

- W publicznych służbach zatrudnienia: ADEM (Agence pour le Developpement de l'Emploi) [Agencja Rozwoju Zatrudnienia]. Nie trzeba się rejestrować, aby zapoznać się z wykazem wolnych miejsc i uzyskać wszelkie inne informacje.

- W prasie krajowej (Luxemburger Wort, La Voix-sobota wydania);

- Na prywatnych stronach internetowych

- Na stronach internetowych dużych firm / agencji zatrudnienia.

Poprzez rejestrację w agencji pracy tymczasowej

Można zarejestrować się osobiście w samej agencji lub korespondencyjnie i dostarczyć CV, zdjęcie i kserokopię dowodu osobistego. Adresy głównych luksemburskich agencji pracy tymczasowej można znaleźć na ULEDI (Union des Entreprises Luxembourgeoise de travail Intérimaire)

Wysyłając aplikację spekulacyjną

Spekulacyjne wnioski są powszechnie stosowane w Luksemburgu w celu nawiązania kontaktu z dużymi przedsiębiorstwami, zwłaszcza przez młodych absolwentów. Dlatego nie należy wahać się aby zgłaszać się w ten sposób, ponieważ daje to możliwość bycia zauważonym i być na liście w bazie danych potencjalnych kandydatów.

Praca sezonowa

Nie jest o nią łatwo i raczej nie można liczyć, że się ją dostanie na czarno lub bez znajomości języków. Większość ofert pojawia się wiosną. W sezonie najczęściej dodatkowi pracownicy potrzebni są w kawiarniach, cukierniach, restauracjach, hotelach i sklepach z pamiątkami. Prócz stolicy (Luksemburg), pracy warto szukać w najpopularniejszych kurortach: Mondorf-les-Bains, Echternach, Larochette i Vianden oraz w dolinie Mozeli i w Ardenach.

We wrześniu rozpoczyna się winobranie w rejonie Mozeli. Kto chce znaleźć tam pracę, powinien szukać w Grevenmacher, Greiveldange, Remich, Stadtbredimus, Schwebsingen, Wellenstein, Wintrage i Wormeldange.

2.2.2. Europejskie Służby Zatrudnienia EURES

Poszukując pracy, można także korzystać z bazy danych ofert pracy EURES, umieszczonej na stronach Europejskich Służb Zatrudnienia (<http://www.eures.europa.eu>) lub kontaktując się bezpośrednio z doradcą EURES, w Polsce lub w Luksemburgu.

Polscy doradcy EURES umiejscowieni są w wojewódzkich urzędach pracy, a ich listę można znaleźć na stronie polskiego Serwisu EURES – <http://www.praca.gov.pl/eures> (menu: doradcy EURES). Na tej samej stronie można też odnaleźć dane teleadresowe do luksemburskich doradców EURES.

W Luksemburgu doradcy EURES są pracownikami urzędów pracy, organizacji pracodawców, członkami związków zawodowych i innych organizacji działających na rzecz zatrudnienia.

Osoby poszukujące pracy na terenie EU/EOG mogą też zostawić swoje dane w bazie CV EURES. Zarejestrowani w niej pracodawcy mogą przeszukiwać bazę pod kątem swoich wymagań i kontaktować się bezpośrednio z wybranymi kandydatami.

2.2.3. Niepubliczne agencje pośrednictwa pracy

Korzystając z usług i ofert pracy prezentowanych przez agencje pośrednictwa pracy za granicą, należy zawsze sprawdzić, czy dana jednostka znajduje się na liście licencjonowanych agencji, tj. takich, które posiadają upoważnienie Ministra do wysyłania obywateli polskich do pracy za granicą. Spis licencjonowanych polskich agencji pośrednictwa pracy za granicą znajduje się na stronie Ministerstwa Gospodarki i Pracy – <http://www.praca.gov.pl> (menu: pośrednictwo pracy) lub w wojewódzkich urzędach pracy.

Luksemburskie agencje, prowadzące legalne rekrutacje na terenie Polski, muszą posiadać oddział na terenie naszego kraju – licencjonowany przez MGiP.

Należy pamiętać, że legalnie działający pośrednik nie może brać pieniędzy od przyszłych pracowników, ponieważ dostaje wynagrodzenie od pracodawcy za przeprowadzoną rekrutację.

Ponadto agencja ma obowiązek zawarcia z osobą kierowaną do pracy umowy cywilno-prawnej, w której dokładnie zdefiniowany jest:

- pracodawca zagraniczny,
- okres, na jaki zawarta jest umowa,
- rodzaj i warunki pracy,
- przysługujące świadczenia socjalne,
- zasady i warunki ubezpieczenia,
- obowiązki i uprawnienia osoby kierowanej do pracy oraz pracodawcy,

- opłaty pobierane w związku ze skierowaniem do pracy za granicą (np. koszty przejazdu, kursu językowego czy tłumaczenia dokumentów, itp.).

Luksemburskie agencje zatrudnienia także muszą posiadać licencję Ministra Pracy i Zatrudnienia.

2.2.4. Prasa

Głównymi gazetami wydawanymi w Luksemburgu są: „Luxemburger Wort”, „Tageblatt” i „Republican Lorrain”. W tych gazetach znajdziesz ogłoszenia z ofertami pracy.

Adresy internetowe ww. gazet:

<http://www.jobs.lu/>

2.2.5. Inne sposoby poszukiwania pracy

Innym sposobem poszukiwania pracy w Luksemburgu jest składanie aplikacji do wybranych firm. Dosyć popularne jest także szukanie pracy przez telefon.

2.2.6. Ubieganie się o pracę (CV, list motywacyjny i inne)

Wskazówki dotyczące sporządzenia CV:

- z powodu wielonarodowości Luksemburga nie istnieją ściśle określone reguły dotyczące formatu CV. Jednakże, powinieneś wziąć pod uwagę narodowość osoby rekrutującej lub firmy, w której ubiegasz się o pracę,
- jeśli nie zostało to inaczej określone, napisz swoje CV w języku francuskim.

Kilka rad dotyczących pisania listu motywacyjnego:

- napisz list motywacyjny odręcznie,
- list motywacyjny, podobnie jak CV, powinien być napisany w języku francuskim, chyba że inaczej zostało to ustalone w ogłoszeniu dotyczącym pracy,
- do dokumentów aplikacyjnych dołącz kopie dyplomów, certyfikatów i referencji, możesz również dołączyć zdjęcie.

2.3. Warunki pracy

2.3.1. Rodzaje umów o pracę

Żeby podpisać umowę o pracę, trzeba mieć ukończone 18 lat. Jeżeli masz mniej niż 18 lat, potrzebujesz zgody rodziców lub opiekunów. Pracodawca jest zobowiązany do wręczenia umowy na piśmie przyszłemu pracownikowi nie później niż w dniu rozpoczęcia pracy. Umowę sporządza się w dwóch egzemplarzach. Oryginał dla pracownika i kopia dla pracodawcy. Umowa o pracę musi zawierać następujące informacje: tytuł, gdzie się aplikuje, opis pracodawcy, opis obowiązków pracownika, godziny pracy, wysokość minimalnego wynagrodzenia, dodatki do wynagrodzenia, długość okresu próbnego, jeżeli jest taki przewidziany. Umowy o pracę są wystawiane w szczególności na czas nieokreślony. Istnieje jednak możliwość wystawienia umowy terminowej. Umowa taka może być zawarta na okres nie przekraczający dwóch lat i tylko dwukrotnie.

2.3.2. Czas pracy

Luksemburskie prawo zezwala na przepracowanie 40 godzin tygodniowo, osiem godzin dziennie. Dzień pracy nie może przekraczać 10 godzin. W uzasadnionych przypadkach może być nieograniczony (nagły wypadek lub pilna praca). Podczas tygodnia godziny pracy są podzielone na pięć dni roboczych, czasami na cztery. Jeżeli pracuje się mniej niż pięć dni w tygodniu, to dzienna ilość godzin do przepracowania może wynosić dziewięć, nawet dziesięć, ale nie więcej. W wyjątkowych przypadkach (poważny wypadek lub nieoczekiwane przybycie pilnej pracy), godziny pracy mogą być wydłużone do 12 godzin. Porozumienia zbiorowe mogą przewidywać skrócenie czasu pracy.

Czas pracy to czas, kiedy pracownik jest do dyspozycji swojego pracodawcy. Nie zawiera się w nim ani czas poświęcony na dojazdy do czy z pracy, ani przerwy na lunch.

Do nadgodzin zalicza się każda przepracowana nadprogramowo godzina. Nadgodziny nie mogą przekraczać dwóch godzin dziennie albo trzech dni w miesiącu. Minimalna zapłata za nadgodziny (zgodnie z prawem) to 150% dla pracowników umysłowych i 125% dla pracowników fizycznych.

Praca w niedzielę jest niedozwolona z wyjątkiem zwolnionych z tego zakazu sektorów. Przez pracę na nocną zmianę rozumie się pracę między 22:00 a 6:00. Pracownik otrzymuje minimum 15% bonus w postaci pieniędzy lub wolnego czasu.

2.3.3. Urlop wypoczynkowy

Wszyscy pracownicy mają prawo do 25 dniowego płatnego urlopu wypoczynkowego w ciągu roku. Okres ten może być dłuższy w przypadku porozumień zbiorowych. Prawo do tego urlopu nabywa się po przepracowaniu trzech miesięcy u jednego pracodawcy. Za każdy przepracowany miesiąc, pracownik ma prawo do $\frac{1}{12}$ przysługującego mu urlopu. Jeżeli pracownik nie jest w stanie wykorzystać urlopu, do którego jest uprawniony do końca roku kalendarzowego, ze względu na potrzeby firmy lub innych pracowników, zaległy urlop może w tym przypadku być przeniesiony na kolejny rok i wykorzystany do 31 marca następnego roku. Inwalidom wojennym, ofiarom wypadków przy pracy i osobom niepełnosprawnym przysługuje dodatkowo 6 dni urlopu wypoczynkowego. Pracownikom fizycznym, górnikom w kopalniach i kamieniołomach przysługują dodatkowe trzy dni urlopu wypoczynkowego.

Za każdy dzień urlopu pracodawcy są zobowiązani zapłacić średnią dzienną stawkę wynagrodzenia przez ostatnie trzy miesiące, wyliczoną na podstawie miesięcznego wynagrodzenia brutto, podzielonego przez 173 godziny. Pracodawca może odmówić urlopu pracownikowi, którego nieobecności w pracy podczas ostatniego roku przekraczały 10% czasu, który miał przepracować.

2.3.4. Wynagrodzenie za pracę

Podstawowa kwota wynagrodzenia jest wypłacana przez pracodawcę pracownikowi za jego pracę raz w tygodniu lub raz na miesiąc. Nie zawiera dodatków za nadgodziny ani innych bonusów. Wynagrodzenie brutto jest natomiast sumą zarobków pracownika. Zawiera podstawowe wynagrodzenie, dodatki za nadgodziny i inne bonusy. Jest wyliczane po doliczeniu świadczeń socjalnych, a przed odjęciem podatku.

Wynagrodzenie netto to kwota rzeczywista, którą otrzymuje pracownik.

Pracownik fizyczny otrzymuje swoje wynagrodzenie co najmniej dwa razy w miesiącu, w maksymalnym odstępie 16 dni.

Pracownicy sektora prywatnego otrzymują swe pensje raz w miesiącu.

Niewykwalifikowani pracownicy obydwu płci, w wieku od 18 lat, są upoważnieni do otrzymywania pełnego, ustawowego minimalnego wynagrodzenia. W przypadku pracowników wykwalifikowanych (kwalifikacje zawodowe, kierunkowe doświadczenie), wysokość minimalnego wynagrodzenia wzrasta o 20%. Młodszy pracownicy (15-16 lat) otrzymują 75% ustawowej wysokości minimalnego wynagrodzenia i 80% w wieku 17 lat. Wykwalifikowani pracownicy powyżej 18 roku życia otrzymują 120% ustawowego minimalnego wynagrodzenia.

1 października 2013 r. minimalne wynagrodzenie zapewnione ustawowo dla pracowników niewykwalifikowanych wynosiło **1 922.96** euro dla pracowników niewykwalifikowanych (10,40 euro na godzinę) i **2 307.56** euro dla pracowników wykwalifikowanych (12,49 euro na godzinę)

Podatki i zabezpieczenie społeczne są stosunkowo niewysokie, więc wynagrodzenie netto jest dosyć atrakcyjne. Składki na ubezpieczenie zdrowe to 5,60% dla pracowników fizycznych i 2,8% dla pracowników umysłowych (płacone przez pracownika i pracodawcę). Składka emerytalna to 8% (płacone przez pracownika i pracodawcę).

Średnie miesięczne wynagrodzenie w Luksemburgu (w euro):

- dyrektor fabryki – 7758,
- specjaliści ds.administracji – 1733,
- analityk – informatyk – 3323,
- redaktor naczelny gazety – 3509.

2.4. Podatki

2.4.1. Podatek dochodowy od osób fizycznych

W Luksemburgu podatek dochodowy od osób fizycznych płaci się według stawek progresywnych wynoszących od 0 do 40 proc. PIT uzależniony jest od wysokości dochodu oraz zakwalifikowania podatnika do jednej z trzech klas podatkowych. W konsekwencji istnieje 18 różnych stawek.

„Impots sur le Revenu” jest pobierany u źródła co miesiąc. Będziesz także zobowiązany wypełnić roczną deklarację podatkową, w ramach której jakkolwiek niedopłata wynikająca z miesięcznych płatności będzie musiała zostać zapłacona, a nadpłata – zwrócona Tobie.

Polska posiada umowę o unikaniu podwójnego opodatkowania z Luksemburgiem, pozwalającą uniknąć podwójnego opodatkowania tego samego dochodu w Polsce i w Luksemburgu.

Podpisano protokół zmieniający Konwencję między Rzeczpospolitą Polską a Wielkim Księstwem Luksemburga w sprawie unikania podwójnego opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i majątku.

Główne zmiany wprowadzone do konwencji z 1995 r. obejmują postanowienia dotyczące metody unikania podwójnego opodatkowania w odniesieniu do polskich rezydentów, opodatkowania dywidend, odsetek, należności licencyjnych, zysków kapitałowych oraz wymiany informacji podatkowych - poinformował resort finansów w komunikacie na swojej stronie internetowej.

MF podało, że podstawową metodą unikania podwójnego opodatkowania w Polsce pozostanie metoda tzw. wyłączenia z progresją, natomiast w odniesieniu do niektórych kategorii dochodów - m.in. dywidend, odsetek i należności licencyjnych, uzyskiwanych przez polskich rezydentów w Luksemburgu - zastosowanie znajdzie metoda zaliczenia proporcjonalnego.

Metoda wyłączenia z progresją przewiduje, że dochód osiągnięty za granicą jest wyłączony z podstawy opodatkowania w Polsce. Dla ustalenia stawki podatku od dochodu osiągniętego w Polsce stosuje się stawkę podatku właściwą dla całego dochodu, tzn. łącznie z dochodem osiągniętym za granicą. Podatku zapłaconego za granicą nie odlicza się.

W przypadku metody zaliczenia proporcjonalnego cały dochód jest opodatkowany w Polsce, ale od podatku można odliczyć podatek zapłacony za granicą.

Kolejną istotną zmianą, którą wprowadza protokół, jest objęcie opodatkowaniem w państwie, w którym położony jest majątek nieruchomości, zysków z tytułu przeniesienia własności udziałów (akcji), których wartość pochodzi pośrednio lub bezpośrednio z tego majątku nieruchomego (tzw. klauzula nieruchomościowa) - poinformowało MF.

Protokół zmienia również postanowienia konwencji dotyczące odsetek i należności licencyjnych, obniżając dla obydwu kategorii stawkę podatku u źródła z 10 proc. do 5 proc. MF wskazało, że w przypadku dywidend, jeżeli bezpośredni udział ich odbiorcy w kapitale spółki wypłacającej wynosi 10 proc. i posiadany jest on przez nieprzerwany okres 24 miesięcy, zastosowanie znajdzie stawka 0 proc. Jeżeli warunki te nie zostaną zachowane, dywidendy podlegały będą opodatkowaniu u źródła w wysokości 15 proc.

Istotną zmianą przewidzianą w protokole jest wprowadzenie pełnej klauzuli wymiany informacji w sprawach podatkowych, dostosowującej postanowienia konwencji do obowiązującego standardu OECD. Umożliwi ona uzyskanie informacji o działalności gospodarczej polskich rezydentów w relacjach z Luksemburgiem, w tym również o zgromadzonych środkach na rachunkach bankowych.

Więcej informacji na ten temat:

Administration des Contributions Directes

45 boulevard Roosevelt
L – 2982 LUXEMBOURG
Tel.: (00352) 40800-1

2.4.2. Podatek VAT

Podatek ten nazywa się „Taxe sur la Valeur Ajoutée” (TVA).

Stawki podatku VAT w Luksemburgu wynoszą:

Super obniżone – 3% - żywność, leki, restauracje

Obniżone – 8%

Niskie – 14% - odzież dla dorosłych, wino

Standardowe – 17% - alkohol, piwo, obuwie dla dorosłych

Składki na ubezpieczenie społeczne płacone przez pracodawcę to minimum 12.31% (zależnie od sektora i w związku z tym ryzyka wypadku). Składki na ubezpieczenie społeczne płacone przez pracownika to 13.25%.

Administration de l’Enregistrement et des Domaines

1-3 Ave Guillaume
L- 1651 Luxembourg
Tel.: (00 352) 44 90 51

2.4.3. Inne podatki i opłaty lokalne

Istnieje podatek gminny dla gospodarstw domowych. W celu uzyskania szczegółowych informacji, skontaktuj się z „Administration Communale”.

2.5. Zabezpieczenie społeczne

2.5.1. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych – beneficjenci i warunki uzyskania

2.5.1.1. Emerytura

Warunki uzyskania prawa do emerytury dla pracowników najemnych sektora prywatnego:

- minimalny wiek: 65 lat z możliwością przejścia na wcześniejszą emeryturę w wieku 57–60 lat,
- okres ubezpieczenia uprawniający do nabycia prawa do emerytury – 40 lat (minimalny okres 10 lat).

Minimalna stawka na lipiec 2002 r. – 1 190,41 euro miesięcznie.

Etablissement d’Assurance contre la Vieillesse et l’Invalidite

125, route d’Esch
L-2977 Luxembourg
tel: ++ 352 / 26 19 141
fax. ++ 352 / 49 53 53

Caisse de Pension des Employés Privés
1 A, boulevard Prince Henri
L- 2096 Luxembourg
tel.: ++ 352 / 22 41 41 1
fax: ++ 352 / 22 41 41 368

2.5.1.2. Świadczenia z tytułu choroby

Prowadzenie działalności w jednym kraju

Jeżeli jesteś pracownikiem skierowanym do pracy poza państwem ojczystym: jesteś pracownikiem najemnym wysłanym przez swojego pracodawcę z tymczasowym zadaniem do innego Państwa Członkowskiego na okres około 12 miesięcy, będziesz w dalszym ciągu podlegać systemowi ubezpieczeń społecznych swojego państwa pochodzenia, jeżeli posiadasz formularz E101, wręczony Ci przez Twojego pracodawcę.

Jeżeli nie jesteś pracownikiem skierowanym do pracy w państwie obcym: podlegasz ubezpieczeniu w państwie wykonywania działalności.

Prowadzenie działalności w ramach pracy najemnej w różnych państwach: podleganie ubezpieczeniu dla działalności prowadzonej w pojedynczym określonym państwie występuje w następującym przypadku:

- Jeżeli wykonujesz część swojej działalności w państwie zamieszkania: będziesz podlegać ubezpieczeniu w państwie zamieszkania.
- Jeżeli nie wykonujesz jakiegokolwiek działalności w swoim państwie zamieszkania: właściwym państwem ubezpieczenia będzie państwo siedziby pracodawcy lub, jeżeli masz więcej niż jednego pracodawcę w różnych państwach członkowskich, będzie to państwo miejsca zamieszkania.

Wykonując działalność nie stanowiącą pracy najemnej: podleganie ubezpieczeniu dla działalności prowadzonej w pojedynczym określonym państwie występuje w następującym przypadku:

- Jeżeli wykonujesz część swojej działalności w państwie zamieszkania: będziesz podlegać ubezpieczeniu w państwie zamieszkania.
- Jeżeli nie wykonujesz żadnej działalności w swoim państwie zamieszkania, będziesz podlegać ubezpieczeniu w państwie, w którym wykonujesz główną działalność.

Świadczenia/zasiłki

Świadczenia w naturze: są to świadczenia opiekuńcze, takie jak przewidziane w ustawodawstwie stosowanym przez instytucję je realizującą (opieka stomatologiczna, medyczna, hospitalizacja, leki itp.). Świadczenia w naturze są, w ogólności, realizowane przez instytucję państwa zamieszkania zgodnie ze stosownym ustawodawstwem tego państwa, lecz opłacane przez państwo ubezpieczenia.

Świadczenia pieniężne: są to świadczenia wypłacane w pieniądzu w przypadku niezdolności do pracy. Te świadczenia pieniężne mogą być wypłacane przez instytucję państwa ubezpieczenia.

Więcej informacji uzyskasz w:

Caisse de Maladie des Ouvriers

125, route d'Esch
L-2973 LUXEMBOURG
Telephone : ++ 352 / 40 112 1
Fax : ++ 352 / 40 06 11

Caisse de Maladie des Employés Privés

125, route d'Esch
L-2972 LUXEMBOURG
Telephone : ++ 352 / 40 113 1
Fax : ++ 32 / 40 97 20

Caisse Maladie de l'ARBED

(ouvriers et employés)
Portail Neudorf
L-4006 ESCH-SUR-ALZETTE
telephone : 00 352 53 13 37 02
fax :00 352 53 13 37 99

2.5.1.3. Świadczenia z tytułu macierzyństwa

Przysługuje urlop i zasiłek macierzyński – po spełnieniu odpowiednich warunków. Aby otrzymać świadczenia pieniężne z tytułu macierzyństwa, matka musi spełnić warunek przynależności do ubezpieczenia przez co najmniej sześć miesięcy w ciągu roku poprzedzającego urlop macierzyński.

2.5.1.4. Renta z tytułu niezdolności do pracy

Nie ma jednolitej definicji inwalidztwa w Państwach Członkowskich Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG). Za inwalidztwo należy uznać sytuację, gdy: osoba ubezpieczona, która w wyniku przedłużającej się choroby, niedołęstwa lub urazu, utraciła zdolność do pracy, uniemożliwiająca jej wykonywanie zawodu, który wykonywała ona w ostatnim okresie, bądź jakiegokolwiek zawodu odpowiadającego jej zdolnościom i umiejętnościom (minimalny procent: 66,66%).

System świadczeń z tytułu inwalidztwa

Świadczenie inwalidzkie jest szacowane według czasu trwania twojego ubezpieczenia. Do nabycia uprawnień wymagany jest minimalny okres ubezpieczenia, zwany okresem szkolenia: 12 miesięcy w ciągu 3 lat poprzedzających datę powstania inwalidztwa stwierdzoną przez lekarza.

Świadczenie z tytułu inwalidztwa jest obliczane w taki sam sposób, jak emerytura: im dłuższy jest twój okres ubezpieczenia, tym wyższa kwota twojego świadczenia. Nawet jeśli nie jesteś ubezpieczony w momencie powstania inwalidztwa, będziesz uprawniony do renty obliczonej według czasu trwania twoich okresów ubezpieczenia.

Stopień inwalidztwa

Decyzja o twoim stopniu inwalidztwa przez fundusz jednego z Państw Członkowskich nie zostanie automatycznie nałożona na fundusze w innych Państwach Członkowskich. Może zdarzyć się tak, iż, na przykład, zostaniesz uznany za inwalidę w państwie Twojego zatrudnienia, natomiast w państwie Twojego zamieszkania będziesz uznawany za zdolnego do pracy.

Wystąpienie o świadczenia

Świadczenie jest realizowane przez instytucję państwa, w którym stwierdzono inwalidztwo lub w instytucji państwa zamieszkania, która będzie je przekazywać.

Luksemburg: Instytucja ubezpieczeniowa w zakresie emerytur i rent inwalidzkich (system dla robotników); Fundusz Emerytalny Pracowników Prywatnych (system pracowniczy).

Aby otrzymać rentę, należy złożyć wniosek do właściwej instytucji na specjalnym formularzu przygotowanym przez tę instytucję. Dokumenty potwierdzające, które należy dołączyć do wniosku, wymienione są w formularzu.

Osoby zamieszkujące w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej powinny złożyć wniosek w instytucji ubezpieczenia emerytalno-rentowego tego państwa.

Renty wypłacane są co miesiąc z góry.

Zastąpienie świadczenia z tytułu inwalidztwa emeryturą

Świadczenie z tytułu inwalidztwa wygasa w wieku emerytalnym i zostaje zastąpione emeryturą.

Jeżeli byłeś ubezpieczony w kilku Państwach Członkowskich, Twoje świadczenie inwalidzkie przekształci się w emeryturę na takich samych zasadach. Jeżeli nie spełniasz warunków przewidzianych w różnych systemach prawnych, będziesz w dalszym ciągu otrzymywał świadczenie inwalidzkie w Państwie lub Państwach Członkowskich, dla których warunki w dalszym ciągu nie są spełnione, natomiast pozostałe państwa będą wypłacać Ci emeryturę.

Jeżeli byłeś ubezpieczony w jednym Państwie Członkowskim, będziesz otrzymywał emeryturę, jeżeli spełniasz wymogi jego ustawodawstwa (na przykład w zakresie wieku).

Więcej informacji: <http://www.eureslux.org>

Office des Assurances sociales

Etablissement d'assurance contre la vieillesse et l'invalidité

125, rte d'Esch

L- 1471 Luxembourg

tél : ++ 352 / 26 19 141

fax : ++ 352 / 49 53 53

Caisse de pension des employés privés

1, A Boulevard Prince Henri

L – 1724 Luxembourg

Tel : ++ 352 / 22 41 41 1

Fax : ++ 352 22 41 41 368

2.5.1.5. Świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych

Definicje

Wypadek przy pracy: wypadek, który wydarzył się w trakcie lub wskutek pracy.

Choroba zawodowa: choroba uznana za taką przez Państwo Członkowskie i zarejestrowana na liście takich chorób ustalonej przez to państwo.

Wypadek w podróży: za wypadek w podróży uznaje się wypadek, który wydarzył się w normalnej i zwyczajowej drodze do lub z pracy, pomiędzy miejscem pracy a miejscem zamieszkania. Każde Państwo Członkowskie może rozszerzyć tę definicję na inne miejsca: miejsce szkolenia, miejsce spożywania posiłków, przedszkole lub inne miejsce, gdzie spędzają dzień dzieci itp.

Zasady

Pracownicy padający ofiarą wypadku przy pracy lub cierpiący na choroby zawodowe podlegają ustawodawstwu państwa, w którym pracują. Wypadki w podróży, które wydarzą się na terytorium innym niż terytorium Państwa Członkowskiego zatrudnienia, uznaje się za wypadki, które zdarzyły się na terytorium tego państwa zatrudnienia.

Wyjątki:

- pracownicy w delegacji (tj., pracownicy najemni wysłani z tymczasowym zadaniem przez swojego pracodawcę do Państwa innego niż państwo zamieszkania na przewidywalny czas dwunastu miesięcy) podlegają ustawodawstwu państwa, do którego zostali skierowani (będą musieli mieć formularz E101),
- pracownicy transportu międzynarodowego, z wyjątkiem wyłączenia, podlegają ustawodawstwu Państwa Członkowskiego siedziby spółki (muszą oni dysponować formularzem E110).

Przypadki szczególne

Choroby zawodowe: w przypadku, gdy pracownik był narażony na to samo ryzyko w różnych Państwach Członkowskich, świadczenia zostaną przyznane w ostatnim państwie, w którym wykonywana była działalność jako taka, pod warunkiem, że według ustawodawstwa tego państwa, spełnione zostały warunki nabycia uprawnień. W celu dokonania oceny nabycia praw według tego ustawodawstwa (okres zgłoszenia, czas trwania działalności) właściwe państwo uwzględni, jeżeli to konieczne, okresy działalności o tym samym charakterze, wykonywane w innych Państwach Członkowskich. Wszelkie inne poprzednie orzeczenia lekarskie z jakiegokolwiek Państwa Członkowskiego będą brane pod uwagę, jeżeli to konieczne, tak jak wydane na jego terytorium.

Uwaga: istnieją przepisy szczególne dotyczące podziału pomiędzy Państwami Członkowskimi obciążeń związanych bezpośrednio z płycią płuc.

Pogłębienie się choroby zawodowej objętej ubezpieczeniem

Jeżeli twoja choroba zawodowa pogłębiła się i:

- nie podejmowałeś jakiejkolwiek działalności zawodowej, która mogła ją pogłębić w jakimkolwiek innym Państwie Członkowskim: instytucja Państwa Członkowskiego wypłacająca Ci świadczenia, wypłaci również dodatek, do którego jesteś uprawniony.
- prowadziłeś taką działalność, podlegając ustawodawstwu innego Państwa Członkowskiego: instytucja pierwszego Państwa będzie w dalszym ciągu wypłacać odpowiednie świadczenia, instytucja z drugiego państwa wypłaci odpowiedni dodatek. Uwaga: istnieją przepisy szczególne dotyczące podziału pomiędzy Państwami Członkowskimi obciążeń związanych bezpośrednio z pylicą płuc.

Formalności

Musisz ostrzec swojego pracodawcę i przekazać mu część/kopię zaświadczenia lekarskiego w terminie trzech dni od przerwania pracy, zaś drugą część/kopię musisz przekazać właściwemu funduszowi chorobowemu.

Uwaga: w przypadku, gdy jesteś pracownikiem transgranicznym, musisz uzyskać formularz E123 (lub E110 wydawany przez pracodawcę pracownikom najemnym zatrudnionych w transporcie międzynarodowym) pozwalający potwierdzić Ci swoje prawa do świadczeń w państwie zamieszkania oraz udostępnić go właściwej instytucji w twoim państwie ubezpieczenia.

Świadczenia

Świadczenia w naturze: polegają one na zapewnianiu opieki zgodnie z przepisami, przez odpowiednie instytucje (opieka stomatologiczna, opieka medyczna, hospitalizacja, leki, itp. ...). Świadczenia w naturze są zazwyczaj zapewniane przez instytucję państwa zamieszkania według ustawodawstwa obowiązującego w tym państwie, lecz w zależności od państwa ubezpieczenia.

Jeżeli jesteś jednak pracownikiem transgranicznym, jesteś uprawniony do opieki z państwie zamieszkania lub państwie ubezpieczenia tak, jak byś był jego rezydentem.

Możesz dowolnie wybrać lekarza.

Czas trwania terapii jest nieograniczony.

Świadczenia pieniężne: są to świadczenia wypłacane w środkach pieniężnych w razie niezdolności do pracy. Świadczenia w pieniądzu wypłacane są przez instytucję państwa zatrudnienia.

Zamieszkanie poza właściwym Państwem w okresie inwalidztwa

W przypadku osób, które, w okresie swojej niepełnosprawności, przebywają w innym Państwie Członkowskim lub zmieniają miejsce zamieszkania na takie państwo bądź podróżują do niego w celu odbycia odpowiedniej terapii, prawa do świadczeń zostają utrzymane, po uzyskaniu zgody właściwej instytucji.

- Świadczenia w naturze są udzielane w imieniu właściwej instytucji przez instytucję zamieszkania lub miejsca pobytu według jej własnego ustawodawstwa. Czas udzielania tych świadczeń podlega jednak ustawodawstwu właściwego państwa.
- Świadczenia pieniężne, ustalone według ustawodawstwa właściwego państwa, są wypłacane przez właściwą instytucję lub mogą być pokrywane przez instytucję państwa pobytu lub zamieszkania danej osoby.

Formalności

Aby skorzystać ze świadczeń w naturze w miejscu pobytu, musisz przedstawić formularz E123 (lub E110 dla pracowników najemnych zatrudnionych w transporcie międzynarodowym).

Aby skorzystać ze świadczeń pieniężnych, jeżeli pracujesz w Państwie Twojego pobytu (w przypadku częściowej niepełnosprawności), będziesz musiał przedstawić zgłoszenie przerwy w pracy w terminie trzech dni od powstania inwalidztwa.

Więcej informacji:

Association d'assurance contre les accidents

125, route d'Esch

L-2976 LUXEMBOURG

tél : ++ 352 / 26 19 151

fax : ++ 352 / 40 82 68

Jeżeli miałeś wypadek w pracy, musisz się upewnić czy pracodawca zgłosił ten fakt do:

Assurance-Accidents

Section Industrielle

125 route d'Esch

L-2976 Luxembourg

Tel.++ 352 40 141 1

2.5.2. Inne świadczenia socjalne – beneficjenci i warunki uzyskania

2.5.2.1. Świadczenia rodzinne

Jeśli chodzi o świadczenia rodzinne, pracownik najemny w delegacji lub oddelegowany z tymczasowym zadaniem przez swojego pracodawcę do innego Państwa Członkowskiego na dający się przewidzieć okres 12 miesięcy podlega systemowi ubezpieczeń społecznych państwa pochodzenia, jeżeli pracodawca wystawi mu formularz E101.

Poprzednie wymagania

Jeżeli pozostajesz ubezpieczony we właściwej instytucji państwa pochodzenia: nie musisz rejestrować się w Państwie prowadzenia działalności.

Aby udowodnić twoje ubezpieczenie, Twój pracodawca lub Ty sam (jeśli nie masz pracodawcy) będziesz musiał wystąpić o przesłanie zaświadczenia do właściwej instytucji państwa pochodzenia (formularz E101 „Zaświadczenie dotyczące właściwego ustawodawstwa”).

Właściwą instytucją jest: IGSS (Inspection Générale de la Sécurité Sociale – Generalna Inspekcja Ubezpieczeń Społecznych).

Będziesz w dalszym ciągu otrzymywać świadczenia rodzinne z państwa pochodzenia, jeżeli towarzyszy Ci Twoja rodzina, z wyjątkiem świadczeń nieprzenaszalnych (patrz definicja poniżej).

Uwaga

W przypadku, gdy zostaniesz oddelegowany z Luksemburga, a będziesz w dalszym ciągu zarejestrowany w Luksemburgu (utrzymasz status rezydenta), będziesz korzystać ze świadczeń nieprzenaszalnych (patrz poniższe opisy), nawet jeśli twoja rodzina będzie Ci towarzyszyć.

Jesteś pracownikiem najemnym – nie oddelegowanym

- 1) Twoja rodzina zamieszkuje z Tobą w państwie zatrudnienia
Jesteś ubezpieczony w państwie zatrudnienia i korzystasz ze świadczeń rodzinnych tego państwa tak, jakbyś był jego obywatelem.
- 2) Twoja rodzina zamieszkuje w innym państwie, niebędącym państwem Twojego zatrudnienia
Korzystasz ze świadczeń rodzinnych przewidzianych w państwie Twojego zatrudnienia, pod pewnymi warunkami.

Formalności

Musisz wypełnić formularz E401 („oświadczenie dotyczące składu rodziny”) wydane przez właściwy Fundusz Ubezpieczeniowy z państwa zatrudnienia, wymagający odnowienia co roku.

Fundusz może czasami wystąpić o formularze uzupełniające:

- formularz E402 lub E403 (zaświadczenie o kontynuacji studiów lub nauki), wymagający odnowienia co kwartał,
- formularz E404 (zaświadczenie lekarskie), wymagający odnowienia co roku,
- formularz E407 (zaświadczenie o okresach zatrudnienia lub bezrobocia).

Właściwy fundusz: Caisse Nationale des Prestations Familiales.

Dodatki rodzinne, jakie możesz otrzymać

Jesteś uprawniony do różnych świadczeń, w naturze lub w pieniądzu, mających na celu zrekomensowanie Twoich obciążeń rodzinnych przez państwo zatrudnienia. Niezależnie od tego, pewne świadczenia są nieprzenaszalne jako że są one uzależnione od warunków zatrudnienia. Zatem, nie można ich przypisać do członków rodziny zamieszkałych w Państwie Członkowskim innym niż Twoje Państwo zatrudnienia.

W konsekwencji, następujące świadczenia są nieprzenaszalne zgodnie z ustawodawstwem Luksemburga: dodatek przedporodowy, dodatek z tytułu urodzenia dziecka, dodatek poporodowy.

3) Jeżeli Twój/Twoja małżonek/małżonka nie prowadzi działalności zawodowej (nie otrzymuje zasiłku dla bezrobotnych)

Wypłatę świadczeń rodzinnych zapewnia przede wszystkim Twoje państwo zatrudnienia.

Niektóre dodatki są jednak wypłacane przez Twoje państwo zamieszkania:

Zamieszkanie w Luksemburgu: dodatki przedporodowe, porodowe i poporodowe.

Wypłata składki przez niektóre fundusze:

Jeżeli zamieszkujesz w Niemczech, Francji lub Luksemburgu, a świadczenia z Twojego państwa zatrudnienia są niższe od wypłacanych przez państwo zamieszkania, będziesz uprawniony, na wniosek, do wypłaty zapłaconej składki przez właściwy fundusz Twojego państwa zamieszkania.

4) Jeżeli Twój/Twoja małżonek/małżonka prowadzi działalność zawodową w Twoim państwie zamieszkania

Uwaga

Dochody zastępcze małżonka/małżonki (zasiłki dla bezrobotnych, świadczenia chorobowe ...) są porównywalne z dochodami z działalności zawodowej.

Będziesz korzystać, przede wszystkim, z dodatków rodzinnych z państwa zamieszkania. Jeżeli jednak kwota świadczeń przyznawanych przez państwo Twojego zatrudnienia jest wyższa od płaconej przez Twoje państwo zamieszkania, Twoje państwo zatrudnienia będzie wypłacać dodatek, w wysokości różnicy pomiędzy tymi dwiema kwotami.

5) Jeżeli jesteś bezrobotny

Niezależnie od tego, czy jesteś pracownikiem transgranicznym, czy nie, będziesz korzystać z dodatków rodzinnych z właściwego państwa na pokrycie Twoich świadczeń z tytułu bezrobocia.

6) Jeżeli jesteś emerytem/rencistą

Przewidziane świadczenia

Różne świadczenia rodzinne z wyjątkiem świadczeń z tytułu ponownego otwarcia szkoły

Obowiązujące ustawodawstwo

- Otrzymujesz rentę/emeryturę zgodnie z ustawodawstwem jednego Państwa Członkowskiego: jest to bądź państwo właściwe do wypłaty dodatków rodzinnych bądź państwo zamieszkania.
- Otrzymujesz rentę/emeryturę według ustawodawstwa różnych Państw Członkowskich: do przyznania świadczeń właściwe jest państwo zamieszkania, jednakże pod warunkiem, że nabyłeś prawo do renty/emerytury.

Jeżeli kwota emerytur/rent przyznana przez Twoje państwo zamieszkania jest niższa od kwoty przyznawanej przez inne państwa finansujące Twoją emeryturę/rentę, masz prawo uzyskać wyższą z kwot. Jeśli nie przysługuje Ci prawo do jakiegokolwiek renty/emerytury w Twoim państwie zamieszkania, świadczenia te będą wypłacane zgodnie z ustawodawstwem kraju, w którym przebywałeś najdłużej, jeżeli masz prawo do świadczeń w tym kraju.

W przypadku, gdybyś nie miał prawa do świadczeń ani w państwie, którego ustawodawstwu podlegałeś najdłużej, ani w państwie zamieszkania, warunki nabycia praw do świadczeń rodzinnych będą badane w porządku regresywnym pod względem czasu trwania ubezpieczenia lub okresów

ubezpieczenia uzyskanych pod rządami ustawodawstw innych Państw Członkowskich. Świadczenia uzależnione będą od Państwa dokonującego ich wypłaty.

Roszczenie należy skierować do właściwej instytucji lub do instytucji w Państwie Członkowskim zamieszkania, która przekaze je do instytucji w Państwie, gdzie zapłaciłeś najwięcej składek.

Należy złożyć wniosek do krajowego funduszu świadczeń rodzinnych (*Caisse nationale des prestations familiales*). Formularze wniosku można otrzymać w funduszu lub w administracji komunalnej. Dokumenty potwierdzające, które należy dołączyć do wniosku, wymienione są w formularzu.

Z wyjątkiem zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego, zasiłki rodzinne wypłacane są co miesiąc rodzicom, jeśli dziecko jest wychowywane przez oboje rodziców żyjących pod jednym dachem. W przypadku separacji rodziców zasiłki wypłacane są temu z nich, który sprawuje faktyczną opiekę nad dzieckiem. Zasiłek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego (*allocation de rentrée scolaire*) jest wypłacany w sierpniu każdego roku na dzieci począwszy od szóstego roku życia.

Więcej informacji:

Caisse Nationale des Prestations Familiales

1 A, boulevard du Prince Henri – BP 394

L-2013 LUXEMBOURG

tél : 00 352 / 477 15 31

fax: 00 352 / 477 15 33 28

2.5.2.2. Świadczenia z tytułu bezrobocia

1. Jesteś emigrantem

Jesteś całkowicie bezrobotny

W którym państwie możesz otrzymywać zasiłek dla bezrobotnych?

- Jeżeli żyjesz i rezydujesz w państwie ostatniego zatrudnienia

Będziesz mógł przez to otrzymywać zasiłek dla bezrobotnych tego państwa, jeśli spełniasz te same wymogi dotyczące beneficjentów, co obywatele tego państwa.

- Jeżeli jesteś rezydentem jednego państwa, a mieszkasz w drugim (nie jesteś pracownikiem przygranicznym)

Masz prawo wyboru. Będziesz miał możliwość pobierania świadczenia zarówno z państwa rezydencji, jeśli pozostajesz w dyspozycji służb zatrudnienia tego państwa, jak również z państwa zamieszkania (państwo ostatniego zatrudnienia), jeśli pozostajesz w dyspozycji służb zatrudnienia tego państwa.

Biorąc pod uwagę okresy pracy zagranicą

Okresy zatrudnienia naliczone w różnych państwach należących do Europejskiego Obszaru Gospodarczego mogą być brane pod uwagę, pod warunkiem, że są okresami ubezpieczenia, zgodnymi z obowiązującym prawodawstwem.

Wymagania:

Okresy zatrudnienia i ubezpieczenia muszą być potwierdzone na formularzu U1 (E301), wydanym przez odpowiednią instytucję państwa zatrudnienia.

Kompetentne instytucje:

w Luksemburgu: ADEM (Administration de l'Emploi lub Employment Administration)

Warunki akceptacji okresów pracy

Jesteś rezydentem i mieszkasz w państwie ostatniego zatrudnienia, akceptacja zależeć będzie od spełnienia wymaganego okresu ubezpieczenia w państwie, do którego oczekujemy wypłaty świadczenia.

UWAGA!!! Jeżeli rezydujesz w innym państwie, niż to w którym mieszkasz (nie będąc pracownikiem przygranicznym): minimalny okres ubezpieczenia nie będzie ustalony jeżeli pozostajesz w dyspozycji służb zatrudnienia państwa rezydentury.

Wyliczanie wysokości zasiłku dla bezrobotnych

Jeżeli rezydujesz w państwie innym niż mieszkasz (nie będąc pracownikiem przygranicznym), wysokość świadczenia wynikać będzie z rzeczywistych zarobków w państwie ostatniego zatrudnienia.

Jeżeli nie jesteś rezydentem państwa, od którego chciałbyś otrzymywać zasiłek dla bezrobotnych; wysokość zasiłku naliczana będzie na podstawie ostatniego otrzymanego wynagrodzenia w państwie, w którym chcemy otrzymywać świadczenie. Jednakże jeśli nie pracowałeś w państwie, w którym starasz się o zasiłek przez minimum, ostatnie cztery tygodnie wysokość zasiłku naliczona zostanie z wysokości średnich zarobków w tym kraju, za analogiczne stanowisko zajmowane na terytorium innego państwa.

Jesteś częściowo bezrobotny

W sytuacji częściowego bezrobocia będziesz pobierał zasiłek dla bezrobotnych z państwa ostatniego zatrudnienia, pod warunkiem pozostawania w dyspozycji służb zatrudnienia tego państwa.

Jesteś bezrobotny (z prawem do zasiłku) i poszukujesz pracy w innym państwie

Masz maksymalnie trzy miesiące na poszukiwanie pracy w obcym państwie i transfer zasiłku dla bezrobotnych. Musisz jednak spełnić następujące wymagania:

- musisz być bezrobotny z prawem do zasiłku,
- musisz być zarejestrowany jako bezrobotny minimum przez cztery tygodnie przed planowanym wyjazdem w celu poszukiwania pracy,
- będziesz musiał zwrócić się do odpowiedniej instytucji po formularz U2 (E303) (oświadczenie potrzebne do transferu zasiłku),
- musisz się zarejestrować jako osoba poszukująca pracy w państwie, w którym masz zamiar jej poszukiwać, najpóźniej siódmego dnia od daty wyjazdu.

UWAGA!!! Osoba która przekroczy maksymalny okres trzech miesięcy utraci status bezrobotnego i prawo do zasiłku.

Przydatne informacje:

ADEM Luxembourg

10, rue Bender

L – 1229 Luxembourg

tel: ++ 352 / 478 53 00

fax: ++ 352 / 40 61 40

ADEM Esch sur Alzette

21, rue Pasteur

L – 4276 ESCH SUR ALZETTE

tel: ++ 352 / 54 10 54 1

fax: ++ 352 / 54 10 58

ADEM Diekirch

2, Rue Clairefontaine

L – 9220 DIEKIRCH

tel: ++ 352 / 80 29 29 1

ADEM Wiltz

25, rue du Chateau

L – 9516 WILTZ

tel: ++ 352 / 95 83 84

fax: ++ 352 / 95 86 11

3. Warunki życia

3.1. Informacje ogólne

3.1.1. Przepisy wjazdowe

Obywatele polscy korzystają z prawa do swobodnego przepływu osób w ramach Obszaru Shengen. Jako obywatele Unii Europejskiej, w razie gdyby planowali przebywać w WKL ponad 3 miesiące, przed ich upływem zgłoszą się oni do właściwego urzędu celem zgłoszenia pobytu. Przykładowo w mieście Luksemburg zgłoszenie składa się w BIEGER-CENTER, Centre mile Hamilius, 51, Bd Royal, L-2090. Jeżeli członkowie ich rodzin nie są obywatelami UE, muszą oni wystąpić o "kartę pobytu członka rodziny obywatela UE".

Do celów powyższej rejestracji należy przedłożyć: kopię ważnego dowodu osobistego. W przypadku zatrudnionych na etacie dodatkowo kontrakt pracy podpisany przez obie strony (z podaniem daty zawarcia) lub promesa zatrudnienia (również podpisana przez obydwie strony z datą zawarcia). Natomiast pracownicy niezależni składają kopię zezwolenia na działalność, kopię Ministerstwa Klas Średnich stwierdzającą, iż dla danej działalności pozwolenie nie jest wymagane, kopię zgody na wykonywanie czynności (lekarze, ...), wpis do rejestru (adwokaci, architekci, ...) lub kontrakt świadczenia danej usługi. W przypadku studentów niezbędne będzie potwierdzenie zapisu na uczelnię (państwową bądź autoryzowaną prywatną), zaświadczenie o wystarczających środkach na utrzymanie żeby nie stać się obciążeniem dla systemu pomocy społecznej i ubezpieczenie zdrowotne. Osoby nieaktywne zawodowo muszą również posiadać wystarczające środki na utrzymanie i ubezpieczenie zdrowotne.

3.1.2. Przepisy celne

W Luksemburgu obowiązującą walutą jest euro. Turyści podróżujący po krajach Unii Europejskiej podlegają ograniczeniom ilościowym dotyczącym wwozu towarów przeznaczonych do użytku osobistego i niepodlegających odsprzedaży. Określenie „do użytku osobistego” obejmuje także towary przewożone z przeznaczeniem na prezenty. Sprzedaż ich byłaby naruszeniem prawa, zagrożonym ich konfiskatą oraz dodatkową karą. W poważniejszych przypadkach konfiskacie mogłyby też podlegać pojazdy, którym towary były przewożone. Przykładowo, przewożone towary uznaje się za służące do użytku osobistego, jeżeli przy wjeździe do Luksemburga nie przekraczają następujących ilości: 200 szt. papierosów, 200 szt. cygar, 1 kg tytoniu, 10 l spirytusu, 20 l wina ze zwiększoną zawartością alkoholu (np. sherry, porto), 90 l wina (w tym maksymalnie 60 l wina musującego), 110 l piwa. Osoby w wieku poniżej 17 lat nie mogą przewozić wyrobów alkoholowych ani tytoniowych.

Po przystąpieniu Polski do UE znikła możliwość ubiegania się przez polskich turystów wracających do kraju o zwrot podatku VAT od towarów zakupionych w krajach unijnych. W Unii Europejskiej obowiązuje zasada, że opodatkowanie następuje w kraju przeznaczenia towaru, a nie w kraju, z którego towar pochodzi. Wyjątkowo zasada ta nie dotyczy jednak osób fizycznych i osób prawnych niebędących podatnikami VAT, dokonujących zakupów poza granicami kraju, w którym znajduje się ich stałe miejsce zamieszkania lub siedziba. Kupując towar, opłacają one podatek VAT w kraju zakupu. Natomiast do nabycia nowego samochodu osobowego w krajach UE stosuje się przepisy unijne, które uznają to za czynność opodatkowaną w kraju zamieszkania nabywcy. Przy zakupie samochodu z przebiegiem mniejszym niż 6000 km lub w ciągu 6 miesięcy od daty jego pierwszej rejestracji należy zapłacić podatek VAT w kraju zamieszkania podczas jego rejestracji (czyli obywatel polski, mieszkający na stałe w Polsce, kupiwszy samochód osobowy w Luksemburgu, w Polsce dokonuje rejestracji samochodu i w Polsce opłaca podatek VAT).

3.1.3. Meldunek

Nie ma obowiązku meldunkowego przy pobycie turystycznym do 3 miesięcy.

3.1.4. Ubezpieczenie

Polisy polskich towarzystw ubezpieczeniowych są w Luksemburgu uznawane. Posiadanie „zielonej karty” nie jest obowiązkowe. Uznaje się, że pojazd zarejestrowany w Polsce ma (tak jak w przypadku rejestracji w innych krajach UE) obowiązkowe ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej. „Zielona karta” nadal może jednak służyć jako międzynarodowy dowód ubezpieczenia, który w razie wypadku ułatwia uzyskanie odszkodowania. Inne ubezpieczenia są zalecane, ale nie obowiązkowe. Dodatkowe informacje na ten temat dostępne są pod adresem internetowym : <http://www.pbuk.com.pl/>.

3.1.5. Szczepienia, Służba zdrowia

Nie ma zagrożeń sanitarno-epidemiologicznych ani wymogu szczepień. Opieka medyczna jest ogólnie dostępna. Cena standardowej wizyty lekarskiej wynosi ok. 30 €, ale też może wzrosnąć do 50€ u specjalisty ; doba pobytu w szpitalu publicznym kosztuje ok. 250 EUR, a na oddziałach intensywnej terapii ok. 800 EUR.

Osoby opłacające w Polsce składki na NFZ mają prawo do skorzystania z opieki medycznej w Luksemburgu w ramach tego ubezpieczenia. Dokumentem, na którego podstawie można skorzystać w Luksemburgu z opieki medycznej świadczonej przez lekarza, przychodnię lub szpital państwowej służby zdrowia, jest Europejska karta ubezpieczenia zdrowotnego EKUZ wydawana w Polsce przez kasy chorych lub oddziały NFZ.

<http://www.nfz.gov.pl/ue/index.php?katnr=5&dzialnr=6&artnr=1815> (Carte de santé européenne, - zastąpiła z dniem 01.06.2004 formularz E111, który już od 31 grudnia 2005 r. jest nieważny !

<http://www.nfz.gov.pl/ue/index.php?katnr=5&dzialnr=6&artnr=1817>

W przypadku wyjazdu turystycznego do Luksemburga, na podstawie tej karty (której nie trzeba nigdzie w Luksemburgu rejestrować) przysługują tylko świadczenia zdrowotne w zakresie koniecznym, z uwzględnieniem ich charakteru oraz przewidywanego okresu pobytu w Luksemburgu. O uznaniu świadczeń za konieczne w danym przypadku decydować będzie lekarz udzielający pomocy.

Uwaga: Karta EKUZ nie daje uprawnień do świadczeń, jeśli celem podróży miałyby być uzyskanie świadczeń medycznych za granicą. Osoby ubezpieczone w Polsce będą mogły wyjechać na leczenie do Luksemburga na podstawie druku E-112. W takim przypadku potrzebna będzie jednak dodatkowo zgoda NFZ.

Obywatele polscy podejmujący studia w Luksemburgu są uprawnieni na podstawie europejskiej karty ubezpiec. zdrowotnego (zastąpiła ona również formularz E128) do korzystania ze wszystkich usług medycznych niezbędnych do tego, by stan ich zdrowia nie pogorszył się przez okres studiów. To oznacza, że mogą leczyć się nie tylko w przypadkach nagłych (jak turyści), ale otrzymają pomoc w każdej potrzebie zdrowotnej, np. w chorobie przewlekłej, mogą też wykonać na koszt ubezpieczalni niezbędne badania okresowe czy korzystać z porad lekarzy specjalistów. Wyjeżdżając z Polski na studia do Luksemburga, należy zabrać ze sobą Europejską kartę ubezpiecz. Zdrowotnego.

Emeryci i renciści przed wyjazdem z Polski do Luksemburga powinni uzyskać w oddziale NFZ poświadczenie ubezpieczenia na formularzu E-121.

Osoby zamieszkujące i pracujące legalnie w Luksemburgu oraz odprowadzające tam składki na ubezpieczenie zdrowotne i emerytalne mają takie same prawa do świadczeń medycznych w Luksemburgu jak obywatele luksemburscy. Prawa te przysługują również ich najbliższej rodzinie, przy czym:

a) członków najbliższej rodziny zamieszkujących w Luksemburgu należy zgłosić do ubezpieczenia na druku E-106,

b) osoby mieszkające i pracujące w Luksemburgu, przyjeżdżające do Polski (np. w celu odwiedzin rodziny, na urlop lub turystycznie), są uprawnione do świadczeń medycznych w Polsce za okazaniem druku E-111 europejskiej karty ubezpiecz. zdrow., poświadczonego przez odpowiednią luksemburską instytucję ubezpieczeniową,

c) jeżeli najbliższa rodzina osoby zamieszkującej i pracującej legalnie w Luksemburgu zamieszkuje w Polsce, jest ona uprawniona do korzystania ze świadczeń zdrowotnych w Polsce na podstawie druku E-109, poświadczonego przez odpowiednią luksemburską instytucję ubezpieczeniową i zgłoszonego w oddziale NFZ.

Obywatele polscy zamieszkujący w Polsce, a delegowani do pracy w Luksemburgu, powinni przed wyjazdem do Luksemburga pobrać druk E-101 wystąpić o wydanie europejskiej karty ubezpieczenia zdrowotnego EKUZ

http://www.nfz.gov.pl/new/art/1819/wniosek_o_wydanie_ekuz.pdf, potwierdzającej fakt posiadania ubezpieczenia w Polsce i zwalniającej z opłacania składek ubezpieczeniowych za granicą. Osoby zatrudnione w Luksemburgu na podstawie umowy o dzieło są uprawnione do korzystania ze świadczeń medycznych na podstawie druku E-128 EKUZ.

Zwrot kosztów leczenia. Zgodnie z prawem luksemburskim należy najpierw pokryć w całości koszty udzielonych świadczeń medycznych, a następnie można ubiegać się o zwrot w miejscowej luksemburskiej kasie chorych, przy czym kasa ta zwróci tylko część tych kosztów, pomniejszonych o „wkład własny pacjenta”. Wysokość wkładu własnego pacjenta zależy od rodzaju udzielonego świadczenia, np. koszt wizyty lekarskiej zwracany jest w 90% przy czym np. koszty transportu sanitarnego (o ile nie został on wezwany do wypadku przy pracy, lub o ile lekarz nie potwierdzi jego niezbędności) w całości ponosi pacjent. W przypadkach niewystępowania do luksemburskiej kasy chorych o zwrot kosztów świadczeń medycznych uzyskanych w Luksemburgu, można zwrócić się o zwrot tych kosztów (pomniejszonych o wkład własny pacjenta!), po powrocie do Polski, do właściwego ze względu na miejsce zamieszkania oddziału wojewódzkiego NFZ. Do uzyskania zwrotu kosztów leczenia niezbędne jest przedstawienie oryginałów wszystkich rachunków, dowodów zapłaty, recept itp. Bardziej szczegółowe informacje dotyczące możliwości korzystania ze świadczeń medycznych w Luksemburgu są dostępne na stronie internetowej NFZ: www.nfz.gov.pl/ue, a w Luksemburgu w instytucji łącznikowej: Union de Caisses de Maladie, 125 Route d'Esch, Boite postale 1023, 1010 Luxembourg, tel. (00352) 498 33 11 - lub w jej lokalnym oddziale.

3.1.6. Podróżowanie po kraju

Nie ma żadnych ograniczeń w podróżowaniu po Luksemburgu.

3.1.7. Bezpieczeństwo kraju

W Luksemburgu nie występują poważniejsze zagrożenia przestępczością. Przepisy prawne Luksemburga, ku zdumieniu niektórych obywateli polskich, traktują kradzież jako przestępstwo o bardzo dużej szkodliwości społecznej i kodeks karny przewiduje od 3 miesięcy do 5 lat i do 3.000 euro ; przy wielokrotnej kradzieży kary są kumulowane.

Dodatkowe informacje w wersji elektronicznej są dostępne na stronie internetowej MSZ: <http://www.msz.gov.pl/> w dziale Informacje konsularne - "Informacje dla obywateli polskich wyjeżdżających do innych krajów Unii Europejskiej" oraz na stronie <http://www.polska.lu/informatorium/>.

3.2. Zakwaterowanie

Wynajem mieszkania

Dostępne do wynajęcia mieszkania z reguły są nieumeblowane.

Oferty mieszkań do wynajęcia ogłaszane są w gazetach w kolumnie ‘a louer/zu vermieten’.

Nieruchomości na wynajem mogą posiadać w swojej ofercie także agencje nieruchomości ('agences immobilières').

Cena za wynajęcie 3 pokojowego mieszkania w Luksemburgu wynosi około 1100 euro miesięcznie w mieście. Cena mieszkania 2pokojowego to koszt około 850 euro a cena wynajęcia kawalerki 625 euro. W miasteczkach pod miastem Luksemburgiem zakwaterowanie może być nieco tańsze.

Zazwyczaj wymagana jest kaucja wynosząca z reguły równowartość jedno- do trzymiesięcznego czynszu.

Umowy najmu zawierane są na trzy, sześć lub dziewięć miesięcy lub trzy, sześć lub dziewięć lat.

Kupno nieruchomości

Agencje nieruchomości ('agences immobilières') mogą pomóc w znalezieniu właściwych nieruchomości. Banki w Luksemburgu oferują instrumenty hipoteczne.

Brytyjskie publikacje 'International Property Times' oraz 'Homes Abroad' specjalizują się w ogłoszeniach dotyczących nieruchomości zagranicznych.

Koszt mieszkania to średnio 250 000 euro a koszt domu 400 000 – 500 000 euro

Usługi

Podłączenie gazu, energii elektrycznej i wody można załatwić w 'Administration Communale'. Pytania dotyczące telefonów można kierować za pośrednictwem dowolnego urzędu pocztowego w Luksemburgu.

Przeprowadzki

W sprawie porad dotyczących przeprowadzek zagranicznych skontaktuj się z:

Brytyjskim Stowarzyszeniem Firm Przeprowadzkowych:

The British Association of Removers

3 Churchill Court

58 Station Road

North Harrow

Middlesex

HA2 7SA

Tel: 00 44 (0)20 8861 3331

<http://www.bar.co.uk>

Zakwaterowanie na krótsze okresy

Na czas poszukiwania bardziej stałego lokum, możesz zatrzymać się w pensjonacie lub hotelu. Dowolne biuro turystyczne w Luksemburgu (syndicat d'initiative) będzie w stanie przedstawić odpowiednie oferty zakwaterowania.

3.3. Prawo jazdy

A. Sytuacja posiadaczy prawa jazdy wydanego w innym Państwie Członkowskim UE przybywających do Luksemburga w celu zamieszkania

Twoje pierwotne prawo jazdy zostanie uznane automatycznie, a warunki regulujące ważność praw jazdy luksemburskich (okres ważności, cofnięcie przez władze, warunki odnowienia itp.) będą obowiązywać niezwłocznie po rozpoczęciu normalnego zamieszkania w Luksemburgu. W Twoim interesie jest powiadomienie administracji Luksemburga (służby ds. praw jazdy Ministerstwa Transportu) o istnieniu tego prawa jazdy.

B. Sytuacja posiadaczy prawa jazdy wydanego w państwie niebędącym państwem członkowskim UE, przybywających do Luksemburga w celu zamieszkania

Po rozpoczęciu normalnego zamieszkania w Luksemburgu, masz rok na przekształcenie zagranicznego prawa jazdy w prawo jazdy Luksemburga.

Należy przedstawić służbom wydającym prawa jazdy następujące dokumenty wraz z wnioskiem (na urzędowym formularzu opatrzonym stemplem rejestracyjnym):

- zaświadczenie lekarskie wystawione przez zatwierdzonego lekarza;

- aktualny wyciąg z rejestru skazanych;
- aktualną fotografię;
- zaświadczenie o zamieszkanianiu z lokalnego okręgu administracyjnego, w którym mieszka wnioskodawca.

Ponadto, w momencie wydania luksemburskiego prawa jazdy, zagraniczne prawo jazdy należy przekazać Ministerstwu Transportu, które zwróci je organowi, który je wydał.

W przypadku konwersji praw jazdy zezwalających na prowadzenie ciężarówek i autobusów (z lub bez przyczep), konieczne jest zdanie egzaminu.

3.4. System edukacji

Konstytucja Luksemburga zezwala Państwu na organizowanie i regulację edukacji. Obowiązek szkolny obejmuje okres 11 lat, składający się z dwuletniego okresu przedszkolnego, sześciu lat edukacji podstawowej i trzech lat edukacji ponadpodstawowej. Edukacja publiczna jest w Luksemburgu bezpłatna, a jej koszt jest pokrywany z budżetu państwa. Większość szkół w Luksemburgu jest państwowa. Istnieje kilka szkół prywatnych, lecz muszą one uczyć tych samych przedmiotów, jak ich państwowe odpowiedniki.

Na mocy Rozporządzenia Wielkiego Księcia z 2 września 1992 r., edukacja przedszkolna jest obowiązkowa dla dzieci, które osiągnęły wiek czterech lat przed 1 września.

Edukacja wczesna jest przeznaczona dla dzieci w wieku co najmniej trzech lat i ma na celu lepszą socjalizację dzieci oraz sprawniejszą integrację dzieci imigrantów. Projekt ten został wprowadzony we wszystkich lokalnych okręgach administracyjnych z początkiem roku szkolnego 2000/2001, lecz ma pozostać programem opcjonalnym.

Edukacja podstawowa podlega art. 23 Konstytucji Luksemburga. Wszystkie dzieci, które osiągnęły wiek sześciu lat przed 1 września, muszą być uczone przedmiotów obowiązkowych przez dziewięć kolejnych lat (do wieku 15 lat). Obowiązek szkolny został wprowadzony Ustawą o szkolnictwie z 10 sierpnia 1912 r. Edukacja podstawowa obejmuje pierwszych sześć lat kształcenia podstawowego oraz klasy specjalne. Nauka prowadzona jest w języku luksemburskim, niemieckim i francuskim. Uczniowie mają różne możliwości kontynuacji nauki na poziomie ponadpodstawowym. Po pierwsze, tradycyjnie prowadzona jest średnia edukacja ogólnokształcąca jako przygotowanie do egzaminów wstępnych na uniwersytet. Po drugie, średnia edukacja techniczna obejmuje różne techniczne, praktyczne i zawodowe moduły kształcenia. Edukacja ponadpodstawowa trwa sześć lub siedem lat, w zależności od wybranych kwalifikacji.

Studenci z Luksemburga kontynuują swoją edukację na poziomie wyższym za granicą, głównie w państwach ościennych – Francji, Belgii i Niemczech. Istnieją jednak także instytucje szkolnictwa wyższego w Luksemburgu, oferujące kursy obejmujące początkowe lata studiów, bądź całe programy studiów. Możliwości zwiększą się wskutek decyzji państwa o utworzeniu Uniwersytetu Luksemburga. Czteroletnie studia inżynierskie realizowane są także przez Wyższy Instytut Technologiczny.

Edukacja publiczna w Luksemburgu jest bezpłatna .

Więcej informacji:

Ministère de l'Éducation Nationale

29 rue Aldringen

L-2926 Luxembourg

Tel. ++ 352 46 80 24 11

3.5. Uznawalność dyplomów i kwalifikacji dla celów zawodowych

Wnioski o uznawanie dyplomów, certyfikatów i innych kwalifikacji należy składać do organu odpowiedzialnego w Luksemburgu za przyjmowanie i załatwianie wniosków w zawodzie lub branży regulowanej, jaką chcesz praktykować w tym kraju.

Jeżeli chcesz praktykować rzemiosło lub działalność handlową, bądź świadczyć usługę objętą dyrektywą 1999/42/WE, konieczne będzie przedstawienie dowodów, że spełniasz określone wymogi co do doświadczenia zawodowego, w formie zaświadczenia co do charakteru i czasu trwania działalności wykonywanej w państwie pochodzenia, wystawionego przez właściwy organ w tym państwie.

Następujące zawody paramedyczne są w Luksemburgu regulowane (ta lista nie jest wyczerpująca i przedstawiono ją jedynie dla ilustracji): asystenci chirurgiczni, anestezjodzy, pielęgniarki specjalizowane, technicy laboratoryjni, masażyści/fizjoterapeuci, logopedzi, specjaliści pedagogiki specjalnej, psychologowie, technicy radiologiczni.

Aby uzyskać zezwolenie na wykonywanie jednego z zawodów medycznych objętych ustawą z dnia 26 marca 1992 r. o wykonywaniu i podwyższaniu kwalifikacji w niektórych zawodach związanych z ochroną zdrowia, kandydaci muszą wystąpić najpierw do Ministerstwa Edukacji Narodowej i Kształcenia Zawodowego o uznanie ich kwalifikacji, a następnie do Ministerstwa Zdrowia o zezwolenie na wykonywanie stosownego zawodu.

Więcej informacji:

Ministère de l'Éducation Nationale, de la Formation Professionnelle et des Sports

(Ministerstwo Edukacji Narodowej, Szkoleń Zawodowych i Sportu)

29, rue Aldringen,

L-2926 Luxembourg

3.6. Kursy języka narodowego

Języki urzędowe w Luksemburgu to: francuski, niemiecki i luksemburski. Jeżeli chodzi o język francuski i niemiecki, to większość prywatnych szkół językowych w Polsce prowadzi kursy tych języków. Brak informacji na temat nauki języka luksemburskiego.

3.7. System opieki zdrowotnej

3.7.1. Ogólne zasady dostępu do usług medycznych

Systemem opieki zdrowotnej objęci są wszyscy pracownicy i ich rodziny. Pierwsza wizyta u lekarz pierwszego kontaktu kosztuje 30,30 euro ale też może wzrosnąć do 50€ u specjalisty. Koszt terapii i usług medycznych (wybranego przez siebie lekarza lub pobytu w szpitalu) jest refundowany po stawkach oficjalnych. Informacji praktycznych udziela się podczas rejestracji pracownika. Jeśli chodzi o płatności za pobyt lub terapię poza Luksemburgiem (z wyjątkiem przypadków nagłych), zdecydowanie zaleca się wcześniejsze zasięgnięcie informacji w swoim funduszu ubezpieczeń zdrowotnych.

Leczenie szpitalne

Osoby opłacające w Polsce składki na NFZ mają prawo do skorzystania z opieki medycznej w Luksemburgu w ramach tego ubezpieczenia. Dokumentem, na którego podstawie można skorzystać w Luksemburgu z opieki medycznej świadczonej przez lekarza, przychodnię lub szpital państwowej służby zdrowia, jest Europejska karta ubezpieczenia zdrowotnego EKUZ wydawana w Polsce przez kasy chorych lub oddziały NFZ.

Za co będziesz musiał zapłacić

NFZ zwraca koszty poniesione przez pacjenta poza tzw. udziałem własnym, który wynosi:

Pomoc lekarska – wizyta w domu – pierwsza wizyta 20% najniższej stawki, każda następna w ciągu 28 dni po 5%

Pomoc lekarska – w przychodni – 5%, maksymalnie 2,25 euro

Pomoc stomatologiczna – do 38,25 euro bez współpłacenia, powyżej tej kwoty 5%

Leki – powszechnie 20%, leczenie specjalistyczne 60%, leki ratujące życie 0%

Hospitalizacja – 9,08 euro/dzień przez pierwsze 30 dni

3.7.2. Ubezpieczenie zdrowotne

Ubezpieczenie zdrowotne w Luksemburgu jest obowiązkowe. Stawka wynosi 5.60% dla pracowników umysłowych i 10.10% dla pracowników fizycznych. Opłacanie stawki jest równo podzielone między pracodawcę i beneficjenta.

3.7.3. Dokumenty niezbędne do uzyskania świadczeń medycznych

Z dniem 1 stycznia 2006 r. nastąpiły istotne zmiany dotyczące dokumentów niezbędnych do uzyskania świadczeń medycznych w krajach UE/EOG. Dotychczasowy papierowy formularz E 111 przestał obowiązywać, zastąpiony przez plastikową Europejską Kartę Ubezpieczenia Zdrowotnego (EKUZ).

Informacje o tym, co należy zrobić aby wymienić formularz E 111 na EKUZ znajdują się na stronie internetowej <http://www.nfz.gov.pl/ue/index.php?katnr=5&dzialnr=6>

Europejska Karta Ubezpieczenia Zdrowotnego nie jest jednak dowodem ubezpieczenia w Narodowym Funduszu Zdrowia uprawniającym do świadczeń zdrowotnych na terytorium Polski. Oznacza to, że osoba ubezpieczona w NFZ może posługiwać się EKUZ wyłącznie w innych państwach członkowskich.

EKUZ zawiera następujące informacje:

- Imię,
- Nazwisko
- Datę urodzenia
- PESEL
- Numer identyfikacyjny instytucji, która wydała Kartę,
- Numer identyfikacyjny Karty
- Data ważności Karty

Informacje te, to jedyne dane zawarte na Karcie. Każde państwo członkowskie wydaje Kartę we własnym języku urzędowym, zawierającą ten sam zestaw danych.

Prawo do otrzymania Europejskiej Karty Ubezpieczenia Zdrowotnego mają osoby ubezpieczone w Narodowym Funduszu Zdrowia. Każda osoba ubezpieczona, także członek rodziny, otrzymuje własną Kartę. A zatem, gdy np. na wakacje wyjeżdża czteroosobowa rodzina, każdy jej członek, w tym dzieci, powinien zaopatrzyć się w EKUZ.

Karta jest wydawana osobom wyjeżdżającym czasowo do innego państwa członkowskiego, np.:

- w celach turystycznych;
- w celu odwiedzenia rodziny lub znajomych;
- w związku z krótką podróżą służbową;
- w celu podjęcia studiów;
- pracownikom oddelegowanym do pracy za granicę przez polskiego pracodawcę.

Europejska Karta Ubezpieczenia Zdrowotnego nie przysługuje osobom, które przestały podlegać polskiemu ustawodawstwu, np. w związku z podjęciem pracy w innym państwie członkowskim, oraz osobom, których ubezpieczenie w NFZ wygasło.

Aby otrzymać Europejską Kartę Ubezpieczenia Zdrowotnego należy złożyć wniosek w Oddziale Wojewódzkim lub Delegaturze Narodowego Funduszu Zdrowia właściwym ze względu na miejsce zamieszkania. Wniosek można otrzymać w Oddziale lub Delegaturze albo pobrać na stronie <http://www.nfz.gov.pl/ue/index.php?katnr=5&dzialnr=4&artnr=1828>

Wypełniony wniosek wraz z załącznikami należy złożyć w Oddziale w jeden z następujących sposobów:

- osobiście;
- pocztą;

- faksem.

Adresy i numery telefonów Oddziałów Wojewódzkich NFZ i Delegatur

EKUZ, podobnie jak dotychczasowy formularz E 111, uprawnia do korzystania z niezbędnych świadczeń zdrowotnych w innym państwie członkowskim w takim zakresie, który umożliwi kontynuowanie zaplanowanego pobytu w tym państwie w bezpiecznych warunkach z medycznego punktu widzenia.

EKUZ nie daje żadnych uprawnień, jeżeli celem podróży jest odbycie planowego leczenia.

Karta uprawnia do korzystania w innych państwach z opieki tylko tych placówek, które działają w ramach powszechnego systemu ochrony zdrowia. Za leczenie prywatne pacjent musi zapłacić we własnym zakresie. W większości państw także placówki, działające w ramach powszechnego systemu ochrony zdrowia, pobierają pewne opłaty od ubezpieczonych. EKUZ nie zwalnia z poniesienia tych kosztów.

Więcej informacji:

<http://www.nfz.gov.pl/ue> – Narodowy Fundusz Zdrowia

Informacje o usługach medycznych można uzyskać w:

Union de Caisses de Maladie

125 Route d'Esch

Boite postale 1023

1010 Luxembourg

tel. 00 352 49 83 311

lub w jej lokalnym oddziale.

Data przygotowania informacji:

Listopad 2016 r.

Osoba przygotowująca informacje:

Doradca EURES Wojciech Woś z Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie